

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové, soudce zpravodaje JUDr. Tomáše Langáška a soudce JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **A. J.**, zastoupeného Mgr. Bc. Lucíí Koupilovou, soudem ustanovenou advokátkou, se sídlem Sokolská třída 1204/08, 702 00 Ostrava - Moravská Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, 170 00 Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. října 2013, č. j. OAM-576/VL-18-K01-2009, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. prosince 2014, č. j. 61 Az 14/2013 – 28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Bc. Lucii Koupilové, advokátce, se sídlem Sokolská třída 1204/08, 702 00 Ostrava - Moravská Ostrava, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 6 800 Kč, která je splatná do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce, státní příslušník Ukrajiny, ročník 1987, podal dne 6. října 2009 v České republice žádost o mezinárodní ochranu (e. č. X), v pořadí třetí (první žádost byla zamítnuta podle tehdejší právní úpravy v roce 1998, ani druhá z roku 2004 nebyla podle rozhodnutí z roku 2005 úspěšná; žaloba proti tomuto rozhodnutí byla zamítnuta rozsudkem Krajského soudu v Ostravě č. j. 65 Az 289/2005 - 51 ze dne 19. června 2006, kasační stížnost pak byla usnesením Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Azs 149/2006 - 55 ze dne 27. února 2007 pro nepřijatelnost odmítnuta). V průběhu správního řízení žalobce uvedl následující skutečnosti. Na Ukrajině žil společně s rodinou v bytě ve městě B. do roku 1995, kdy tuto zemi opustil společně s matkou a sourozenci. V době odchodu z Ukrajiny bylo žalobci 8 let a od té doby se do vlasti již nikdy nevrátil. Důvodem, proč rodina Ukrajinu opustila, byly tvrzené potíže žalobcova otce s mafí, která po něm chtěla peníze. Rodina se necítila bezpečně. Došlo ke střelbě na žalobcova bratra a jeho sestra byla znásilněna. Žalobce vlast opustil na základě matčina cestovního dokladu, ve kterém byl zapsán. V současnosti nemá žádné doklady kromě rodného listu. Po odchodu z Ukrajiny se nijak nepokusil získat ukrajinské doklady, ani nenavštívil zastupitelský úřad své země. O mezinárodní ochranu v České republice již v minulosti neúspěšně žádal. V České republice žijí také jeho sourozenci, kteří společně s ním z Ukrajiny odešli. Tři z nich zde postupně získali platná pobyťová oprávnění (na základě sloučení rodiny s občany Evropské unie nebo České republiky).

[2] Tvrzeným důvodem žádosti o mezinárodní ochranu byla obava žalobce, že by mu v případě návratu na Ukrajinu hrozila vazba, neboť nemá žádné doklady, kterými by prokázal své občanství ani doklady k pobytu. Žalobce měl také za to, že by byl uvězněn z důvodu vyhýbání se základní vojenské službě, která je na Ukrajině povinná. Také se obával, že z důvodu dřívějších potíží jeho otce s mafii by jím mohl být po svém návratu také vystaven. Následně uvedl, že Česká republika je jeho cílová země. Chtěl by získat platné pobytové oprávnění, aby zde mohl žít, dostudovat a věnovat se sportu, neboť se úspěšně věnuje muay thai a boxu ve sportovním oddíle Fight gym Ostrava.

[3] Žalovaný správní orgán rozhodnutím č. j. OAM-576/VL-18-K01-2009 ze dne 14. října 2013 rozhodl, že se žadateli mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, neuděluje. Žalobce napadl citované rozhodnutí žalobou podanou ke Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“). Uvedl v ní, že nemá námitky proti neudělení azylu na základě ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, má však za to, že žalovaný správní orgán nesprávně posoudil možnost udělení doplňkové mezinárodní ochrany podle ustanovení § 14a zákona o azylu, neboť při posuzování naplnění stanovených podmínek neprovedl test „reálného nebezpečí“, které žalobci hrozí v případě návratu na Ukrajinu. Žalobce poukázal na otřesné podmínky panující v ukrajinských věznicích, na základě kterých je výkon trestu odnětí svobody či omezení osobní svobody z důvodu vazby na Ukrajině zásahem do práv chráněných čl. 3 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Žalobce má za to, že správní orgán se nedostatečně zabýval možností uložení trestu odnětí svobody v důsledku nevykonání povinné vojenské služby a bez dalšího tuto možnost vyloučil. Z odůvodnění rozhodnutí není dle názoru žalobce zřejmé, z jakých skutkových a právních úvah při tom správní orgán vycházel, a celý skutkový závěr je tedy nepřezkoumatelný a porušuje ustanovení § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Dále se správní orgán dopustil dle žadatele nepřipustné analogie, když uvedl, že v svou situaci mohl řešit jinými způsoby než žádostí o mezinárodní ochranu, a poukázal na to, že tři jeho sourozenci zde již získal platná pobytová oprávnění. Jako chybné hodnotí také posouzení možnosti vnitrostátní ochrany, neboť byl uveden pouze výčet institucí, na které by se mohl případně obracet, ale nebyla jakkoli hodnocena jejich efektivita a možnost přístupu jednotlivce k nim, což je dle žalobce v rozporu s čl. 7 odst. 2 směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004. V závěru svého podání potom žalobce uvádí, že jeho vycestování by bylo v rozporu s čl. 8 Úmluvy, jelikož by do jeho soukromého a rodinného života zasáhlo ve vyšší míře, než je dán zájem České republiky na tomto jeho vycestování. K tomuto uvádí odkazy na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva.

[4] Další podání, kromě žaloby, resp. jejího doplnění z 10. prosince 2013, v řízení před krajským soudem žalobce neučinil. Krajský soud o rok později, 17. prosince 2014, žalobu výše uvedeným rozsudkem zamítl. V odůvodnění uvedl, že s námitkou možnosti uvěznění žalobce z důvodu nevykonání vojenské služby se správní orgán podrobně vypořádal tím, že poukázal na ukrajinský státní program pro rozvoj ozbrojených sil 2006-2011 a na informaci Ministerstva zahraničních věcí č. j. 122295/2012-LPTP ze dne 5. prosince 2012, dle kterých je výkon základní vojenské služby na Ukrajině upraven zákonem o vojenské službě. Podle těchto informačních zdrojů výkon základní vojenské služby provádí muži ve věku 18-25 let a muži starší 25 let nejsou povinni vojenskou službu vykonávat. Vyhýbání se a nenastoupení k vojenské službě je, vzhledem ke špatným podmínkám jejího výkonu, časté. Občan Ukrajiny, který nemá legitimní důvod k odkladu výkonu vojenské služby a je starší 25 let, musí potom počítat minimálně s pokutou ve výši cca 30 EUR. V případě, že této službě opakovaně vyhýbá, může být trestně stíhán a odsouzen k trestu odnětí svobody až na 3 roky. Nicméně občanu Ukrajiny staršímu 25 let, který základní vojenskou službu dosud nevykonával a vrací se

pokračování

do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí, pravděpodobně žádný postih, s výjimkou pokuty ve výši 30 EUR, nehrozí. Správní orgán tak došel k závěru, že v případě žalobcova návratu do vlasti by mu hrozil maximálně zmíněný finanční postih. Krajský soud měl toto odůvodnění za dostatečné a se závěrem žalobce o nepřezkoumatelnosti rozhodnutí se neztotožnil. Vzhledem k tomu, že žalobci v případě návratu do vlasti uvěznění ani vzetí do vazby nehrozí, není namítaný otřesný stav ukrajinských věznic dle názoru krajského soudu ve věci jakkoli relevantní.

[5] K námitkám týkajícím se rozporu vycestování žalobce s čl. 8 Úmluvy krajský soud dále uvedl, že mezinárodní ochranu či doplňkovou mezinárodní ochranu je možno udělit pouze v případě zjištění taxativně vymezených důvodů v zákonu o azylu a že institut podle tohoto zákona nelze použít pro legalizaci pobytu cizinců na území České republiky, kterou upravuje zákon č. 326/1995 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Stejně tak měl krajský soud za správnou úvahu správního orgánu o možnosti stěžovatele řešit svoji situaci prostřednictvím ustanovení tohoto zákona.

[6] Proti rozhodnutí krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) dne 3. ledna 2015 kasační stížnost, kterou následně doplnil prostřednictvím své zástupkyně podáním ze dne 10. února 2015. Stěžovatel napadl rozsudek krajského soudu v obou jeho výrocích, a to z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, tedy z důvodu spočívajícího ve vadách předcházejícího správního řízení ve věci mezinárodní ochrany, jež dle názoru stěžovatele měly vliv na zákonnost vydaného rozhodnutí správního orgánu; z důvodu nepřezkoumatelnosti samotného rozsudku v důsledku nedostatku důvodů rozhodnutí a konečně pro nesprávné právní posouzení věci soudem, jehož důsledkem je nezákonné rozhodnutí.

[7] Přijatelnost kasační stížnosti spatřuje stěžovatel v tom, že otázka níže vytykávaných vad, resp. vyslovení aktuálního právního názoru Nejvyššího správního soudu v dané věci má význam i pro další obdobné případy, a tedy stížnost v tomto směru podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[8] V kasační stížnosti stěžovatel správnímu orgánu vytýká, že se nezabýval tím, zda v jeho případě jsou či nejsou dány skutečnosti svědčící pro možnost udělení azylu za účelem sloučení rodiny, humanitárního azylu a doplňkové ochrany. Má za to, že správní orgán při svém rozhodování dostatečně a důsledně neobjasnil jeho osobní a rodinné poměry, jakož i současné politické poměry na Ukrajině.

[9] Krajský soud měl dle názoru stěžovatele přihlídnout ke skutečnosti, že v jeho rodné vlasti je nařízena mobilizace, probíhá tam ozbrojený konflikt a s těmi, kdo se vyhýbají odvodu, jsou zahájena trestní řízení, v nichž reálně hrozí až pětiletý trest odnětí svobody. Stěžovatel uvádí, že se necítí být nikterak povinován bránit svou rodnou vlast ve válce a při obdržení povolávacího rozkazu by do služby nenastoupil, čímž by se vystavil minimálně výše uvedenému postihu, pokud by nebyl dokonce souzen pro vlastizradu. K uvedenému v příloze ke kasační stížnosti přiložil aktuální články z webu. Krajský soud se měl tedy zabývat vadami v postupu správního orgánu a současně vyhodnotit probíhající vojenský konflikt na Ukrajině, vyžádat v této souvislosti od správního orgánu aktuální zprávy za rok 2014 a následně vyhodnotit stěžovateli reálně hrozící postih za nesplnění povinnosti narukovat. Na základě výše uvedeného pak měl rozhodnutí správního orgánu zrušit.

[10] K podané kasační stížnosti se dne 24. února 2015 vyjádřil i žalovaný správní orgán, který popřel její oprávněnost a ve věci odkázal na obsah správního spisu a své vyjádření k žalobě ze dne 9. ledna 2014.

[11] Nejvyšší správní soud došel k závěru, že nebyla splněna podmínka přijatelnosti kasační stížnosti, tedy její přesah vlastních zájmů stěžovatele, a proto ji svým rozhodnutím odmítl. Ač by takové usnesení nemuselo podle § 104a odst. 3 s. ř. s. vůbec obsahovat odůvodnění, Nejvyšší správní soud přesto stručně odůvodnění připojuje.

[12] Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“ představuje typický neurčitý právní pojem, kterým je v ustálené judikatuře Nejvyššího správního soudu (srov. usnesení ze dne 26. dubna 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 4) vykládán tak, že kasační stížnost bude posouzena jako přijatelná v případě, že (1) vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikatorní odklon; (4) bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Stěžovatel přijatelnost kasační stížnosti spatřoval zejména ve vyslovení aktuálního právního názoru Nejvyššího správního soudu ve vztahu k současné situaci v jeho vlasti, konkrétně potom k nařízené mobilizaci a skutečnosti, že osobám, které se odvodu vyhýbají, hrozí až pětiletý trest odnětí svobody. V kasační stížnosti jsou tedy tvrzeny nové skutkové okolnosti, které mají podle názoru stěžovatele podstatný dopad na posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu.

[13] Obecně platí, že při přezkoumání rozhodnutí soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a Nejvyšší správní soud nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí (§ 109 odst. 5 s. ř. s.).

[14] Ve věcech mezinárodní ochrany však Nejvyšší správní soud shledal, že mohou existovat výjimečné okolnosti, které odůvodňují prolomení pravidla stanoveného v § 75 odst. 1 s. ř. s. Bude tomu tak tehdy, pokud až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí vyšly najevo skutečnosti relevantní z hlediska mezinárodní ochrany a soud neshledal dostatečné záruky, že tyto skutečnosti budou posouzeny v novém správním řízení z hlediska respektování norem, které mají aplikační přednost před procesním pravidlem § 75 odst. 1 s. ř. s., a že žadatel bude mít možnost dosáhnout soudního přezkoumání tohoto nového rozhodnutí dříve, než by mělo dojít k jeho navrácení do země původu (srov. rozsudky ze dne 24. srpna 2010, č. j. 5 Azs 15/2010 - 76 a ze dne 22. dubna 2011 č. j. 5 Azs 3/2011 - 131 a usnesení ze dne 8. března 2011 č. j. 7 Azs 79/2009 - 84).

[15] Nejvyšší správní soud je toho názoru, že v případě stěžovatele nejsou podmínky pro prolomení předmětného ustanovení dány. Konflikt na Ukrajině je zajisté novou skutečností, kterou stěžovatel v řízení před správním orgánem započatým v roce 2009 a skončeným vydáním napadeného správního rozhodnutí dne 14. října 2013 uvést nemohl (nic mu ovšem nebránilo, aby je vznesl již v řízení před krajským soudem s požadavkem na prolomení pravidla § 75 odst. 1 s. ř. s., jak bylo uvedeno v předchozím odstavci). Lze tedy jen obecně konstatovat, že stěžovatel má možnost, má-li za to, že v důsledku tohoto konfliktu vyvstaly okolnosti, které v jeho případě odůvodňují udělení mezinárodní ochrany, podat novou žádost o mezinárodní ochranu, kde tyto skutečnosti uvede. Tato žádost by následně v souladu s ustanovením § 10a písm. e) zákona o azylu musela být posouzena jako přípustná a je potom záležitostí správního orgánu, aby posoudil relevanci nových skutkových okolností a ve věci rozhodl, přičemž toto rozhodnutí je následně přezkoumatelné v rámci správního soudnictví.

[16] K dalším námitkám žalobce týkající se jeho osobní a rodinné situace potom nad rámec uvedené argumentace Nejvyšší soud uvádí, že účelem institutu mezinárodní ochrany není legalizace pobytu cizince na území, nýbrž jeho ochrana ve zvláště specifických případech

pokračování

vymezených v ustanoveních § 12 až 14b zákona o azylu. Skutečnost, že stěžovatel v České republice žije, pracuje, má zde sourozence a cítí se být více Čechem než Ukrajincem, nejsou z pohledu těchto ustanovení samy o sobě relevantní. Nicméně při podání nové žádosti o mezinárodní ochranu ve smyslu předchozího odstavce mohou být uplatněny v kombinaci s novými skutečnostmi, které stěžovatel uvede.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[18] Nejvyšší správní soud ustanovil stěžovateli právním zástupcem advokátku. Podle § 35 odst. 8 část věty první za středníkem s. ř. s. platí hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného advokáta stát. Podle § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, náleží ustanovené zástupkyni stěžovatele odměna za dva úkony právní služby, a to (1.) podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem) a (2.) podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu (návrh ve věci samé – kasační stížnost) ve výši 3 100 Kč za jeden úkon a podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu náhrada hotových výdajů v paušální částce 300 Kč za jeden úkon, tedy celkem 6 800 Kč, jak též ustanovená zástupkyně žádala. Ustanovená zástupkyně není plátcem daně z přidané hodnoty. Odměnu žádá vyplatit na účet uvedený na listu č. 8. K tomu byla stanovena přiměřená jednoměsíční lhůta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 18. března 2015

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu